

Akureyri 4. desember 2009

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Stjórn Eyþings hefur fengið til umsagnar frá allsherjarnefnd Alþingis **frumvarp til laga um dómstóla**, 100. mál, sameining héraðsdómstóla. Stjórnin samþykkti eftirfarandi:

Með frumvarpinu er lagt til að héraðsdómstólarnir átta verði sameinaðir í einn dómstól fyrir landið allt. Þá skal dómstólaráð ákveða hvar á landinu héraðsdómur hefur fastar starfsstöðvar og hvernig landinu er skipt í þinghár. Verði frumvarpið að lögum er þess vænst að hægt verði að draga úr kostnaði af rekstri héraðsdómstóla vegna yfirstjórnar, húsnæðis, tækjabúnaðar og mannhalds, án þess þó að gert sé ráð fyrir fækkun dómara. Eins og fram kemur í athugasemdum frumvarpsins er þó gert ráð fyrir að halda starfsemi þeirra áfram eftir þörfum utan höfuðborgarsvæðisins á sérstökum starfsstöðvum.

Með þessu frumvarpi berast frá stjórnvöldum áform um aukna miðstýringu sem felur í sér tilflutning umsvifa og þjónustu ríkisins frá landsbyggð til höfuðborgar. Þessi tilhneiging virðist hafa ágerst mjög hin síðari misseri. Hægt er að ganga að því vísu að dómstjóri og varadómstjóri, ásamt dómstólaráði, verði staðsett á höfuðborgarsvæðinu, ef af samþykkt frumvarpsins verður.

Draga verður í efa að sparnaður náist fram með frumvarpinu. Hugmyndir um lækkun húsnæðiskostnaðar felast væntanlega í því að starfsstöðvum verði fækkað verulega og að hægt verði að koma húsnæði sem losnar í viðunandi verð. Fastlega má gera ráð fyrir að á móti komi þörf fyrir aukið húsnæði á höfuðborgarsvæðinu. Þá er gert ráð fyrir að starfskraftar dómara nýtist betur með því að þeir verði ekki bundnir við tiltekinn dómstól, eða starfsstöð. Dregið er í efa að þetta muni leiða til sparnaðar. Ætla má að því fylgi umtalsverður kostnaður að senda dómara út á svokallaðar starfsstöðvar.

Í athugasemdum frumvarpsins kemur fram að þess sé vænst að meiri festa verði í faglegum þætti starfseminnar. Ekki kemur fram hvort skort hefur á sérþekkingu, eða hvort gætt hefur ósamræmis í dómum héraðsdómara. Stjórn Eyþings tekur undir það sjónarmið frumvarpsins að æskilegt er að auka hreyfanleika þannig að hægt sé að færa eða kalla til dómara t.d. í mjög sérhæfðum málum.

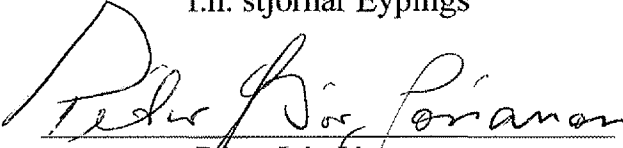
Í frumvarpinu felst mikið framsal valds til dómstólaráðs, s.s. varðandi starfsstöðvar. Stjórn Eypings telur eðlilegt að löggjafinn taki um það ákvörðun hvar héraðsdómur starfar.

Ástæða er til að vekja sérstaklega athygli á þeirri þýðingu sem staðsetning héraðsdómstólanna hefur haft. Fyrir liggur að lögmannsstofum fjölgaði mikið á landsbyggðinni eftir að núverandi dómstólaskipan var tekin upp. Þetta þýðir að víða á landsbyggðinni eiga menn nú kost á öflugri þjónustu lögmanna. Hætt er við að með samþykkt frumvarpsins yrði grundvelli kippt undan þessari mikilvægu þjónustu.

Á vegum stjórnvalda er nú unnið að Sóknaráætlun fyrir Ísland og skilgreind hafa verið sóknaráætlunarsvæði. Í þessari vinnu er m.a. áformað að samþætta hinar ýmsu áætlanir ríkisins auk þess að þjónusta ríkisins komi til með að miðast við fyrrnefnd svæði. Athygli vekur að á vegum ríkisstjórnarinnar skuli koma fram frumvarp sem á engan hátt tekur mið af þeim ákvörðunum sem ríkisstjórnin hefur tekið varðandi vinnu við Sóknaráætlun fyrir Ísland.

Niðurstaða stjórnar Eypings er því sú að hún leggst gegn samþykkt frumvarpsins. Stjórnin tekur hins vegar ekki afstöðu til þess hvort í einhverju eða einhverjum tilvikum kemur til álita að sameina einstök embætti héraðsdómstóla.

f.h. stjórnar Eypings

Pjetur Þór Jónasson
framkvæmdastjóri

